БИЫЛ АЛМАТЫДА:

Қауіпсіздікті күшейтудің арқасында қылмыс саны 10,2%-ға қысқарды

КЕРЕК ДЕРЕК

Жұмбағы жыңлып-жыңлып, құпиясы әлі де қырыққабат жер астында жатқан тақырыптың бірі – Желтоқсан көтерілісі. Бәріне ұлы мәртебелі уақыттың өзі сарапшы. Демек, жылдар өткен сайын ақиқат өзі ашыла береді. Бұл өмірдің бұлжымас қағидасы. Осы тұрғыдан келгенде, қазақ халқының намысын шырқау биікке алып шығып, кешегі кеңестік одақтас республикалардың бұйығы өмірінде күрт бетбұрыс жасаған Желтоқсан көтерілісінің жадымызда жаңғырып жүретін кейбір деректерімен де бөліскенді жөн көрдік.

КОЛБИНДІ КЕТІРГЕН «СТАЛИНГЕ ХАТ»

Қали СӘРСЕНБАЙ

Қайсыбір жылы Елбасының «Өмір өткелдері» атты сұхбат кітабы шықты. Онда белгілі көсемсөзші, Парламент Мәжілісінің депутаты Сауытбек Абдрахмановтың Тұңғыш Президентпен сұхбаттары топтастырылған. Бұл сұхбаттардың ерекшелігі Қазақстанның тәуелсіздік тұсындағы бастан кешкен хикметтері турасында еді. Сол сұхбаттың бірінде қазақтар Колбай атап кеткен Колбинге де өз бағасы беріледі.

Айталық, С.Плехановтың «Жібектей жел емес» атты кітабында «Колбин қуатты келген быртық саусақтарын тіреп, кеңес өкіметтің үстелдің жанында тұр. Бойшаң, беті домбалдау біткен түксиген еркек. Түрі кәдімгі обком хатшысының түрі. Бірақ республиканың бірінші хатшысының түріне келе қоймайды. Еңсегей бойлы Димаш Ахметұлынан кейін...» деп жиіркенішті суреттейтін Колбиннің кескіні мен сол тұстағы кезеңді Нұрсұлтан Әбішұлы былай бағалайды:

«Колбин кезеңі» дейсің бе? Ел тарихындағы бір кезеңді Колбиндей кісінің атымен атау артық болады. Мәселе Колбиннің өзінде емес. Кімдердің көк атты келіп, бір республиканы былай беретін жандай қалай қалыптасты? Мәселе, міне, осында. 1986 жылғы желтоқсанда жастар [illegible] (204-бет)

Елбасының Желтоқсан көтерілісіне түрлі саяси жағдайлар [illegible]

соңғы күндерінде метро вагонының ішінде өмірден өтуі «құдайға қараған» қазақ деген халықтың көз жасының жібермегені емес пе? Осы бір қолдан жасалған трагедиялық халді Сауытбек Абдрахмановтың Елбасына қойған мына бір сауалы мен оған берілген жауап тереңдете түседі.

«Колбиннің драмасы оның Қазақстаннан кетуімен де бітпеген екен. Негізінде, өмірден өткендер туралы теріс айтпау жөн делінеді. Бірақ бұл сөз мыңдаған адамдардың тағдырын шешетін саяси тұлғаларға қатысты болмауы керек сияқты. Колбин Мәскеуде КСРО Халықтық бақылау комитеті төрағасының қызметін аз уақыт атқарып, Одақ тарап, зейнетке шыққан соң үйінде томаға-тұйық өмір сүріпті. Ешкімді көргісі келмей, ешкіммен сөйлескісі келмей, ештеңе де оқымай, күні бойы диванда жатады да қояды екен. Сөйтіп жүріп, ақыры Мәскеу метросының вагонында бара жатқан жерінде жүрек талмасы ұстап, қайтыс болыпты. Бірнеше күн бойы мәйітханада жатып, біреу зерга дегенде танып қалып, туысқандарына хабар берген...

Көз жасы жібермейді ғой. Зауал деген бар. Түбі бір сондай зауал болатынын Колбин ТЮЗ-де Шерхан Мұртазаның «Сталинге хат» драмасы бойынша қойылған спектакльді көргенде сезген де сияқты. Сіз алып келіп едіңіз театрға. Мәдениет секторының меңгерушісі болатынмын, бәрі әлі көз алдымда тұрғандай.

– Дәл сол спектакльге әдейі апардым ғой оны. Көрсін дедім. Көрді. Түрі өзгеріп кетті. Тағай көргенді түсінді. Сахнадағы Сталин – Горбачев, ал Голощекин – өзі екенін сезді. Бұл елден есі барында кету керектігін ұғынды-ау деймін сонда. Тарихтың тағылымын танытуға жазушылар да осылайша үлес қосуы керек». (238-239-беттер)

Тапқырлық деген осы. Ел басына түскен қиын ахуалдан алып шыққан сол халықтың өзінің құдіретті өнеріне қалай қол соқпайсың. Елбасының осындай қиын сәттерде жазушы қауыммен кеңесуінің өзін тапқырлықтың бір қырына балауға болатын шығар.

Жылдар өткен сайын осы бір дерек жүрек тұсымды жылытып, жадымда жаңғырып жүреді. Халықтың рухын көтеретін, болмысын сақтап қалатын да ұлы өнері ғой. Сол спектакльді біз де көрдік. Қойылымның авторы Қазақстанның халық әртісі Райымбек Сейтметов еді және Голощекин рөлін қалай бедерледі десеңізші! Тұрарды Айдос Бектемиров, Сталинді Тыныштбек Пірімжанов жер-жебіріне жеткізіп, жүрегі қан жылап ойнап еді-ау. Осынау қасірет картинасын көріп отырып, қандай жауыз болса да жүрегі қайдан шыдасын. Шынында да мына спектакльден кейін Колбиннің қайта есіңнен әбден түсінгені шындық еді. Бәлкім, «Сталинге хат» болмаса ол қаңқуйлы әрекеттерін жалғастыра берген болар ма еді.

Бүгінде сол Тұрар көкесімен бірге рухы мәңгілікке тыныстап жатқан ұлы ұстазымыз Шерхан Мұртазаның бұл ұлт үшін жасаған есепсіз ерлігінің бір қыры ғана. Пейіште нұрыңыз шалқысын, Шераға!

Сіз де қара жерге сыйып жатырсыз-ау.

Тұғыры биік Тәуелсіздік

Тәңірден тарту болып келген Тәуелсіздіктің жұмыс [illegible] Тәуелсіздік концепті – өз бойына ұлт, тіл, мемлекет, тұғыр атты ұғымдарды біріктіріп ұстап тұрған киелі шаңырақ.

Осы шаңырақтың тірегі биікке көтеріліп, [illegible] болғанына биыл 28 жыл. [illegible] Тәуелсіздік – тірегім», «Қазақстан – [illegible]

Сондай-ақ, өнерлі жастардың ұйымдастыруымен «Елімнің ерліндігі – Тәуелсіздік» тақырыбында [illegible] бар. Тәуелсіздігін қадірі, бостандықтың қасиеті. Отан деген ұлы ұғым – осы, олай болса ұлы мереке баршамызға құтты болсын!

К.ЖАҚЫПОВА,
А.Байтұрсынов атындағы №139 мектеп-гимназиясы директорының тәрбие жұмысы жөніндегі орынбасары.
Ә.МҰХАМЕТ,
мектеп-гимназия тәлімгері.

Табысқа толы жылдар

Еліміздің бүгінде еңсесі биік, терезесі тең, керегесі кең. Айрандай ұйыған ортақ үйіміз Қазақстан атты шаңырағымызда мамыражай күн кешудеміз. Ал бүгінгі күнге жетуге қаншама қиын сәттерді басымыздан өткердік. Сонау бұлыңғыр жылдарымыз, бұралаң саясаты көзді ашып-жұмған сайын елес болып еске түседі.

Күні кешегі отарлау саясатының өзі «қойға тиген қасқырдай» қазақ халқын жалмады. [illegible] Желтоқсан оқиғасы. [illegible] амал, жұртымыз тыныш!

Біздің ата-бабаларымыздың аңсағаны болып, ортамыз толып, келешегімізге мол үмітпен қарай алатын дәрежеге жеттік. «Жас ұрпақтардың болашағы бар, олар тәуелсіз елдің болашағы» деген екі ауыз сөзде біз еліміздің ертеңі бар екен және ол ертеңнің кейінгілері біз – жастар екенін сезгенде көңілді қуаныш кернейді.

Біз әлемге танылдық, өзіндік мүддеміз бар мемлекетпіз. Өзімізге тән тіліміз, дініміз, жеріміз бар. Осынша жылдың жемісі – қазақ халқы әлемдік дамыған елдердің қатарына қосылып, әлемдік аренаға білімді, сауатты ұрпақтары қадам басты.

Г.РАХМАНБЕКОВА,
№108 жалпы білім беретін мектебі қазақ тілі мен әдебиеті пәнінің мұғалімі. Жетісу ауданы.

Қамқоршы жастар – ел ертеңі

Ақиқатты айқындап жарықтар,
Бара жатыр азайып қариялар.
Дауыл тұрса, бұлт етіп толқымайтын,
Бара жатыр сарқылып дариялар...

Өкінішке орай, жыл өткен сайын тағдырдың тауқыметін тайсалмай көтерген қарттарымыздың қатары сиреп барады. Қарттарға қамқорлық жасау, олардың қажеттіліктеріне жарай білу, құрметтеу – біздің борышымыз.

Ақ сақалды аталарымыз бен ақ жаулықты әжелеріміз үнемі көңіл бөлуді, олармен тілдесіп отыруды қажет етеді.

Осы мақсатта «Айналайын нұрландыр» жобасы аясында және «Әлеуметтік педагогика және өзін-өзі тану» мамандығының 2-курс магистранты Ж.Ермахановамен бірлескен жұмыс нәтижесінде «Әлеуметтік педагогика және өзін-өзі тану» мамандығының 1-курс студенттерінің қатысуымен Алматы облыстық №3 Арнаулы әлеуметтік қызметтер көрсету орталығында қайырымдылық акциясы өтті.

Студенттер ата-ана үмітін ақтау, ілім-білімнің пайдасы, имандылық қағидалары жайлы айтылған тағылымды әңгімелерді тыңдады. Сондай-ақ, кітапханада өткен шарада сүйікті ақындарының және өз шығармашылығынан өлеңдер оқыды. Жастарға риза болған қариялар ыстық ықылас пен жүрекжарды лебіздерін білдірді.

А.ҚҰДАЙБЕРГЕНОВА,
педагогика ғылымының кандидаты, доцент м.а.

...орбачев, ал Голощекин
... сезді. Бұл елден есі
...ту керектігін ұқты-
...нда. Тарихтың тағы-
...туға жазушылар да
...үлес қосуы керек».
...птер)

...ық деген осы. Ел
...кен қиын ахуалдан
... сол халықтың өзінің
...неріне қалай қол
...лбасының осындай
...е жазушы қауыммен
...н тапқырлықтың бір
...ға болатын шығар.
...ткен сайын осы бір
...ұсымды жылытып,
...ғырып жүреді. Ха-
... көтеретін, болмы-
...латын да ұлы өнері
...акльді біз де көрдік.
...вторы Қазақстанның
...айымбек Сейтметов
...щекин рөлін қалай
...сеңізші! Тұрарды
...міров, Сталинді
...Ірімжанов жер-
...п, жүрегі қан жылап
... Осынау қасірет
...іп отырып, қандай
...да жүрегі қайдан
...ынында да мына
...йін Колбиннің қайда
...үсінгені шындық еді.
...ге хат» болмаса ол
...ттерін жалғастыра
... еді.
... Тұрар көкесімен
...гілікке тыныстап
...тазымыз Шерхан
... ұлт үшін жасаған
...ң бір қыры ғана.
...ңыз шалқысын,
...а жерге сыйып

...жеріне, малына қырғидай тиді. Осындай үлкен [illegible] есеп қалған қазақтың басына түспеген ауыртпалық жоқ шығар. Бұндай нәубеттердің ең үлкені [illegible] жылдары, одан алдында тұрған орны толмас оқиғалары [illegible] ұлт қайраткерлері. Енді ес жидық деген сәтте дүрсілдірген Желтоқсан оқиғасы. Мінекей, қарап отырсақ, еліміздің басынан аштықта, азап та, соғыста өтті. Күллі халықтың жүрегіне жара салған сәттер ешқашанда ұмытылмақ емес, оған үлкен себеп – тарих қойнауындағы мұралар мен әдебиет аясындағы жыр жолдары. Апталдай арқа сүйер азаматтарымыз осындай үлкен ұрыстардан тайсалмай елі үшін, жері үшін кеудесін оққа тосып, беріспеді. Елім деген ерлердің арқасында бүгін де еліміз аман, жұртымыз тыныш!

Біздің ата-бабаларымыздың аңсағаны болып, ортамыз толып, келешегімізге мол үмітпен қарай алатын дәрежеге жеттік. «Жас ұрпақтардың болашағы бар, олар тәуелсіз елдің болашағы» деген екі ауыз сөзде өз еліміздің ертеңі бар екені және ол ертеңінің кейіпкерлері біз – жастар екенін сезгенде кеудемді қуаныш кернейді.

Біз әлемге танылдық, өзіндік мүддеміз бар мемлекетпіз. Өзімізге тән тіліміз, дініміз, жеріміз бар. Осынша жылдың жемісі – қазақ халқы әлемдік дамыған елдердің қатарына қосылып, әлемдік аренаға білімді, сауатты ұрпақтары қадам басты.

Г.РАХМАНБЕКОВА,
№108 жалпы білім беретін мектебі қазақ тілі мен әдебиеті пәнінің мұғалімі. Жетісу ауданы.

Қамқоршы жастар – ел ертеңі

Ақиқатты айқындап жариялар,
Бара жатыр азайып қариялар.
Дауыл тұрса, бүлк етіп толқымайтын,
Бара жатыр сарқылып дариялар...

Өкінішке орай, жыл өткен сайын тағдырдың тауқыметін тайсалмай көтерген қарттарымыздың қатары сиреп барады. Қарттарға қамқорлық жасау, олардың қажеттіліктеріне жарай білу, құрметтеу – біздің борышымыз.

Ақ сақалды аталарымыз бен ақ жаулықты әжелеріміз үнемі көңіл бөлуді, олармен тілдесіп отыруды қажет етеді.

Осы мақсатта «Айналаңды нұрландыр» жобасы аясында және «Әлеуметтік педагогика және өзін-өзі тану» мамандығының 2-курс магистранты Ж.Ермахановамен бірлескен жұмыс нәтижесінде «Әлеуметтік педагогика және өзін-өзі тану» мамандығының 1-курс студенттерінің қатысуымен Алматы облыстық №3 Арнаулы әлеуметтік қызметтер көрсету орталығында қайырымдылық акциясы өтті.

Студенттер ата-ана үмітін ақтау, ілім-білімнің пайдасы, имандылық ірімдері жайлы айтылған тағылымды әңгімелерді тыңдады. Сондай-ақ, кітапханада өткен шарада сүйікті ақындарының және өз шығармашылығынан өлеңдер оқыды. Жастарға риза болған қариялар ыстық ықылас пен жүрекжарды лебіздерін білдірді.

А.ҚҰДАЙБЕРГЕНОВА,
педагогика ғылымының кандидаты, доцент м.а.

Тәуелсіздігіміз тұғырлы, Мемлекетіміз ғұмырлы болсын!

Almaty AQSHAMY

Газет 1988 жылдың 1 шілдесінен бастап шығады | almaty-akshamy.kz E-mail: almaty-aksham@mail.ru | №150 (5813) 14 желтоқсан, сенбі 2019 жыл.

ЗИЯЛЫНЫҢ СӨЗІ
Тәуелсіздік деген – көзіңнің қарашығы 3

ЖЕЛТОҚСАН ЖАҢҒЫРЫҒЫ
КОЛБИНДІ КЕТІРГЕН «СТАЛИНГЕ ХАТ» 5

ТӘУЕЛСІЗДІККЕ ТАРТУ
Дүние дидарында ДИМАШ! 8-9

ҰЛЫ ДАЛА ЕЛІНІҢ ЕҢ ҰЛЫҚ МЕРЕКЕСІ

Суретті түсірген – Самат

Алматы жұртшылығы Республика сарайында ең ұлық мереке Тәуелсіздік күніне арналған салтанатты жиынға қатысты. Тәуелсіздіктің тал бесігі Алматының еңбекқор тұрғындарының дені дәл осы күні төл мерекеміздің құрметіне түрлі марапаттарға ие болған еді. Ұлық мерекеге арналған жиынды Алматы қаласының әкімі Бақытжан Сағынтаев ашты.

Раи ЕСКЕНДІР

– Тәуелсіздік мерекесі барша қазақстандықтар үшін қасиетті де қастерлі күн. Егемендігін енді ғана еншілеген еліміздің елең-алаң сәттерінде Тәуелсіздігіміздің бесігі болған Алматы қаласы үшін де бұл аса маңызды күн, – деп сөз бастаған шаһар басшысы егемендігіміздің Декларациясының, Тәуелсіздігіміздің қайнар бастауының да Алматы қаласынан бастау алғанын мақтанышпен атап өтті.

Тұңғыш Президентіміз тұжырымдағандай, «Бұл – азаттық үшін алысқан мың-мыңдаған азаматтардың қасиетті қанының өтеуі. Бұл өзгелерге қиянат жасауды білмеген халықтың пейілінің қайтарымы». Қала әкімі бейбітшілік пен келісімнің мерекесі әрбір қазақстандықтарға ортақ осынау айрықша күннің маңызына тебірене тоқталып, еліміздің қол жеткізіп отырған әрбір табысына алматылық тұрғындардың да қосып отырған үлесінің зор екендігін атап көрсетті.

Өз сөзінің соңында әрбір отбасына жайлы өмір, береке мен бақыт тіледі. Мерекелі жиын барысында Қазақстан өнер шеберлері әсем әнмен шашу шашып, өз өнерлерін көрсетті. Қазақ өнерінің мақтанышы Майра Мұхамедқызы, талантты жас орындаушылар Әли Оқапов, Ерке Есмахан, Қайрат Нұртас, Дәнелия Төлешова, «Жігіттер», «Ринго», «Кешью» топтары орындаған әсем әндер Тәуелсіздік тойының мазмұнын арттырып, ажарын аша түсті.

ТӘУЕЛСІЗДІК ТАРТУЫ

Роза РЫМБАЕВА:

«Ақшамның» оқырмандары көбейе берсін!

Еліміздің Тәуелсіздігі күні баршамыз үшін қасиетті де қастерлі мереке. Мереке қарсаңында ҚР Президенті Қасым-Жомарт Тоқаев осынау Мәңгілік елге қадам басқан Қазақстанның өсіп-өркендеуіне зор үлес қосқан, тәуелсіздікті түйсінген, бүкіл қажыр-қайратын аямай, аянбай еңбек еткен қазақстандықтардың еңбегін елеп, мемлекеттік наградалармен марапаттады. Еңбектері еленіп, зор құрметке ие болғандар арасында Қазақстанның Халық әртісі Роза Рымбаева да бар. Ол Президент Жарлығымен «Қазақстанның Еңбек Ері» атағына ие болды.

Сонау 1975 жылдан бері сахнада ән салып келе жатқан бұлбұл әнші халқымыздың өнерін талай-талай шет мемлекеттерге танытты. Бір ғана «Әлия» әнімен халқымыздың мәртебесін көтерді. Қазақ мәдениетін дүние жүзіне насихаттауға үлес қосты.

Бүгінде Роза Рымбаеваның өнерін тек елімізде ғана емес, бүкіл ТМД мемлекеттері, қала берді шет мемлекеттердің өзі құрметтейді.

Президент Қасым-Жомарт Тоқаевтың Жарлығымен әншіге беріліп отырған «Қазақстанның Еңбек Ері» атағы тынымсыз еңбек еткен табысты жылдарға берілген ең жоғарғы баға. «Коллекциясы» өте бай Роза Қуанышқызы өткен жылы Белоруссия президентінің ең жоғарғы марапатына ие болса, биылғы жылы Украинаның «Жыл адамы» атанған еді.

Біз де танымал әншімізге мыңдаған «Алматы ақшамы» газеті оқырмандарының шынайы құттықтауын жеткіздік.

– Тәуелсіздік мерекесі – біздің еліміз үшін ең орны бөлек ұлық мереке. Тәуелсіздіктің арқасында елімізді дүние жүзі танып жатыр. Өсіп-өркендеген елге айналсақ, әлі де алар асуымыз, шығар белестеріміз көп. Сондықтан мемлекетіміздің даңқы артып, бәсекеге қабілетті жастарымыз көбейе берсін деймін. Ал маған беріліп отырған еліміздің ең жоғарғы марапаты менің еңбегіме ғана емес, бүкіл қазақ өнеріне деген зор құрмет.

Өз басым еліміз Тәуелсіздікке қол жеткізгелі мемлекеттік атақ алмаған екенмін. Қазақ ССР-інің Халық әртісі атағын да бұрынырақта алыппын. Қасым-Жомарт Кемелұлы сол жағын ескеріп, осындай шешімге келіпті. Бұл атақ менің шығармашылығыма шалқар шабыт сыйлады. Еліме әлі де қызмет ете беремін. Өзімнің сүйікті басылымым «Алматы ақшамы» ұжымына оқырмандарының көбейе берсін деймін. Тәуелсіздік күні мерекесі құтты болсын, – деді сүйікті әншіміз.

ҚАЛАЛЫҚТАР ҚАПЕРІНЕ

Жазылымның аяқталуына санаулы күндер қалды

Аса мәртебелі оқырман!

«Алматы ақшамына» 2020 жылға толық жазылу желтоқсанның 25-іне дейін жалғасады. Демек, шешуші күн қалды. Алдағы мерекелік демалыс күндерін алғанда небәрі бір апта уақыт бар. Айтпағымыз, осы уақыт аралығында үлгеріңіз. Әр айдың оныңа дейін жазылсаңыз, келесі айдың басынан басылым қолдарыңызға тиеді.

«Алматы ақшамы» өзін алматылық сезінетін әрбір тұрғынның жан серігіне айналатынына сенімдіміз.

(16-бетті қараңыз).